

Računsko sodišče je revidiralo smotrnost ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v Republiki Sloveniji od leta 2005 do konca leta 2007 na Ministrstvu za okolje in prostor in pri šestih izvajalcih gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov (v nadaljevanju: izvajalci), in sicer družbah Snaga Javno podjetje, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: družba Snaga Ljubljana), Snaga javno podjetje, d. o. o., Maribor (v nadaljevanju: družba Snaga Maribor), SIMBIO, d. o. o., družba za ravnanje z odpadki, Celje (v nadaljevanju: družba SIMBIO), Komunala Novo mesto, d. o. o., Novo mesto (v nadaljevanju: družba Komunala Novo mesto), JKP, javno komunalno podjetje, d. o. o., Slovenske Konjice (v nadaljevanju: družba JKP Slovenske Konjice) in Komunalno podjetje Vrhnika, d. d., Vrhnika (v nadaljevanju: družba Komunalno podjetje Vrhnika).

Cilj revizije je bil izrek mnenja o smotrnosti vzpostavitve sistema za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, o smotrnosti izvajanja in o smotrnosti spremljanja izvajanja tega sistema v Republiki Sloveniji v obdobju od leta 2005 do konca leta 2007. Računsko sodišče je ocenjevalo učinkovitost poslovanja Ministrstva za okolje in prostor ter uspešnost in učinkovitost poslovanja izvajalcev tako, da je iskalo odgovore na vprašanja, ali je Ministrstvo za okolje in prostor vzpostavilo učinkovit sistem ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki ter ali je zagotovilo učinkovit nadzor in spremljanje izvajanja tega sistema ter ali so izvajalci uspešno in učinkovito izvajali ločeno zbiranje komunalnih odpadkov na območjih izvajanja javne službe.

Računsko sodišče je ocenilo, da sistem ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki, ki ga je vzpostavilo Ministrstvo za okolje in prostor, ni bil učinkovit, ker cilji ravnanja z odpadki, ki bi morali biti doseženi do leta 2008, niso bili doseženi. Ministrstvo za okolje in prostor ni ustrezno opredelilo vseh potrebnih podlag sistema, da bi izvajalci lahko dosegali zastavljene cilje. Pri določitvi ciljnih deležev posameznih vrst ločeno zbranih odpadkov ni upoštevalo pomembnih posebnosti območij, na katerih se izvaja ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, ni jasno opredelilo načina obveznega ločenega zbiranja bioloških odpadkov, ni proučilo ustreznosti določitve standardov za gostoto postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in ni predvidelo alternativnih oblik ločenega zbiranja komunalnih odpadkov. Neustrezna določitev pristojnosti za odlaganje komunalnih odpadkov je povzročila, da gradnja regijskih centrov ravnanja z odpadki ni bila opravljena v skladu z načrtovano dinamiko, zaradi česar ni zagotovljena obdelava večine zbranih komunalnih odpadkov pred njihovim odlaganjem, na odlagališča pa se odlagajo odpadki, ki ne ustrezajo zahtevanim okoljskim standardom, predpisanim s slovensko zakonodajo in predpisi Evropske unije. Ministrstvo za okolje in prostor ni določilo ustrezne politike cen ravnanja s komunalnimi odpadki, ki bi udeležence sistema spodbujala k povečanju količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov, saj v sedanjem sistemu večje količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov pomenijo le dodatne stroške za izvajalce kot tudi za uporabnike njihovih storitev. Ministrstvo za okolje in prostor tudi ni opredelilo okoljske dajatve, ki se plačuje zaradi odlaganja komunalnih odpadkov, tako da bi bolj spodbujala gradnjo objektov za ravnanje s komunalnimi odpadki. Izvajalci so lahko zbrano okoljsko dajatev, plačano zaradi odlaganja odpadkov, namenili tudi za sanacijo obstoječih odlagališč in gradnjo novih.

Tudi sistem za ravnanje z odpadno embalažo, ki ga je vzpostavilo Ministrstvo za okolje in prostor, ni bil učinkovit, ker ministrstvo ni opredelilo vseh potrebnih parametrov poslovanja udeležencev v sistemu, kot so deleži odpadne komunalne embalaže, ki jih mora prevzemati posamezna družba za ravnanje z odpadno embalažo, ni vzpostavilo izravnalne sheme za ugotavljanje ustreznosti deležev odpadne embalaže, predane posameznim družbam za ravnanje z odpadno embalažo, ter ni opredelilo kriterijev za določitev posameznih vrst stroškov v sistemu ravnanja z odpadno embalažo.

Financiranje delovanja sistema ravnanja z odpadno embalažo ni bilo učinkovito, saj nobenega od udeležencev ni vzpodbujalo, da bi si prizadeval zbrati večje količine odpadne embalaže in jo predati v sistem. V sedanjem sistemu financiranja povzročajo večje količine ločeno zbrane odpadne komunalne embalaže višje stroške izvajanja storitev ločenega zbiranja in višjo ceno storitve. Sedanji sistem ne omogoča ustrezne preglednosti, saj ni razvidno, ali je bila embalažnina, ki je bila vplačana v sistem posamezne družbe za ravnanje z odpadno embalažo, porabljena za predpisano ravnanje z odpadno embalažo.

Ministrstvo za okolje in prostor ni vzpostavilo učinkovitega spremljanja izvajanja ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ker ni spremljalo doseganja načrtovanih ciljnih deležev ločeno zbranih posameznih vrst komunalnih odpadkov in ni spremljalo oziroma analiziralo delovanja nobenega od dejavnikov, ki vpliva na količine ločeno zbranih frakcij. Pri ravnanju z odpadno embalažo Ministrstvo za okolje in prostor ni zagotavljalo natančnih in popolnih podatkov o količinah nastale in zbrane odpadne embalaže, zato podatki o ravnanju z odpadno embalažo in ocena o doseganju predpisanih okoljskih ciljev pri predelavi odpadne embalaže niso zanesljivi.

Družbi Snaga Maribor in Komunalno podjetje Vrhnika sta pri ločenem zbiranju poslovali uspešno, saj sta presegli povprečni slovenski delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov in predvideni ciljni delež izločenih komunalnih odpadkov, ki ga je določilo Ministrstvo za okolje in prostor. Družba Komunalno podjetje Vrhnika je najuspešnejši slovenski izvajalec ločenega zbiranja bioloških odpadkov, saj je za trikrat presegla načrtovani izločitveni potencial in kar za osemkrat povprečni slovenski delež. Družbe Snaga Ljubljana, SIMBIO, Komunala Novo mesto in JKP Slovenske Konjice pri ločenem zbiranju niso poslovale uspešno, saj niso dosegle načrtovanih ciljnih deležev ali pa so bili njihovi rezultati ločenega zbiranja slabši tudi od slovenskega povprečja. Še posebej so za načrtovanimi in povprečnimi deleži zaostajali rezultati teh družb pri ločenem zbiranju bioloških odpadkov, saj so to obliko ločenega zbiranja večinoma začele uvajati prepozno.

Družbi Snaga Ljubljana in Komunalno podjetje Vrhnika sta pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov poslovali učinkovito. V primerjavi z drugimi izvajalci sta ob nižjih stroških ravnanja s komunalnimi odpadki presegli povprečni slovenski delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Družbi sta izvajali številne akcije osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, pri načrtovanju in izvajanju teh akcij pa sta sodelovali tudi z medobčinskimi inšpekcijskimi službami. Družbe Snaga Maribor, SIMBIO, Komunala Novo mesto in JKP Slovenske Konjice pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov niso poslovale učinkovito. Čeprav so imele višje stroške ravnanja s komunalnimi odpadki kot drugi izvajalci, pa niso dosegale načrtovanega ali povprečnega slovenskega deleža ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Družba Snaga Maribor je poslovala neučinkovito tudi pri odlaganju odpadkov, saj je zaradi neustrezne pogodbene ureditve za odlaganje odpadkov na odlagališče, ki ga je upravljala, plačevala več, kot so znašali stroški odlaganja na tem odlagališču.

Računsko sodišče je za odpravo ugotovljenih nesmotrnosti od Ministrstva za okolje in prostor ter družb Snaga Maribor, SIMBIO, Komunala Novo mesto, JKP Slovenske Konjice in Komunalno podjetje Vrhnika zahtevalo *predložitev odzivnega poročila*. Ministrstvu za okolje in prostor in vsem izvajalcem je podalo tudi več *priporočil* za izboljšanje vzpostavitve, izvajanja in spremljanja izvajanja sistema za ravnanje z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki.